

Doživljaj umetnosti u VR-u: pitanje ekološke validnosti

Dragan Janković

Odeljenje za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Ubrzani razvoj digitalnih tehnologija na polju virtuelne realnosti (VR) i početak njene primene u različitim oblastima poput obrazovanja, nauke, industrije i umetnosti, sa sobom nosi otvorena pitanja koja se odnose na specifičnosti percepcije, pažnje, emocija, učenja, odlučivanja i generalno ponašanja u takvom okruženju. U okviru psihološke estetike postavlja se pitanje ekološke validnosti VR-a kao okruženja za izlaganje umetnosti, kao i njegove adekvatnosti za izazivanje autentičnog estetskog doživljaja. Rezultati dosadašnjih istraživanja sugerišu da izlaganje umetničkih dela u različitim kontekstima kod posmatrača može dovesti do razlika u estetskom i afektivnom doživljaju. Na primer, kada umetnička dela posmatraju u laboratorijskom kontekstu ispitanici ih doživljavaju kao manje prijatna i manje zanimljiva nego kada ih posmatraju u muzeju ili galeriji. Rezultati naših prethodnih istraživanja su pokazali da izlaganje umetnosti u VR-u, u poređenju sa laboratorijskim kontekstom (prikazivanjem slika preko monitora računara), kod ispitanika izaziva veću pobuđenost i intenzivniji estetski doživljaj. U izlaganju ćemo predstaviti rezultate istraživanja čiji je cilj bio ispitivanje ekološke validnosti VR galerija kroz poređenje strukture i intenziteta emocionalnog i estetskog doživljaja umetničkih slika izloženih u realnoj galeriji i identičnoj replici iste galerije generisane u VR okruženju. Rezultati će biti diskutovani u kontekstu savremenih teorija estetskog doživljaja i potencijalne uloge VR galerija/muzeja u oblasti empirijske estetike i obrazovanju.